

KUSTBON

Veckotidning för svenskarna i Estland.

Sjunde arg. Nö 1.	Prenumerationspris: Helt år Emk. 200:—. 1/2 " " 100:—.	Utkommer alla <u>onsdagar</u> .	Annonspris: 2 mark per mm. I Sverige: 5 öre per mm.	9 jan. 1924. <i>SP 5670</i>
	I Sverige: Helt år . . Kr. 4:—. 1/2 " . . " 2:—.	Utgivare: Svenska Folkförbundet.	I Finland: 30 penni per mm. För annons, som införes 10 eller flere ggr räknas 20% rabatt.	
	I Finland: Helt år Fmk. 30:—. 1/2 " " 15:—.	Redaktör: N. Blees, Riddaregat. 9, Reval.		

B 2573.

Till Kustbons läsare.

Från och med detta nummer utkommer „Kustbon“ en gång i veckan. Det har alltid varit vår önskan att utge tidningen såsom en veckotidning, men av ekonomiska skäl har denna plan hittills icke helt kunnat genomföras. Tidningen har därför endast under perioder, då tillgångarna varit något bättre, kunnat utgivas regelbundet en gång i veckan. Under det gångna året blev antalet nummer enligt vår förbindelse endast 24 för hela året. Utsikterna se visserligen icke heller i år lovande ut, men vi vilja dock tillmötesgå läsarnes enhälliga önskan, som är att få tidningen oftare, och skola därför under det nu påbegynta året försöka komma med en hälsning till våra läsare varje vecka. Det blir ingalunda lätt för oss, och utan personliga uppoffringar — både ekonomiska och andra — går det icke, men vi hoppas ändå med vänners och läsares tillhjälp kunna tillfredsställa allas önskan. Läsarne vilja vi lägga på hjärtat att i tid insända sina prenumerationsavgifter, ty vi behöva varje vecka pengar till att betala tryckningskostnaderna med. Ja, om vi alla litet var dra ett strå till stacken, så går nog vår sak ändå fram.

Vi hoppas det bästa och önska företaget ävensom våra läsare lycka och framgång under 1924.

Svenska julfester i Reval.

Fredagen den 21 dec. firade vår svenska skola härstädes sin julfest. Programmet, som utfördes av barnen och omfattade julsånger, deklamation och julföreställningar var bra och väl förberett samt lämnade de bästa intryck. Föräldrarna, som talrikt infunnit sig, kunde med glädje och tacksamhet deltaga i sina barns julglädje. En sann barnavän, som varit tvungen, att se och höra, huru våra barn ännu för några år sedan måste fira sin jul i främmande språk, på främmande språk, kan ej utan djup rörelse och innerlig glädje deltaga i en sådan akt som denna svenska julfest. För den som levat och lever under lyckligare förhållanden och för vilken modersmålet varit och är en naturlig sak, i både skola och hem, må det synas barnsligt att tala om nationell barnaförfröjd och julglädje, men för en vandrare i förskingringen fyller den hjärtat med glädje, tacksamhet och framtidshopp. — Visste alla föräldrar rätt uppskatta modersmållets betydelse för sina barns utveckling och framtid vore många, många hem och familjer lyckligare och framtiden ljusare än nu är fallet. Det är dock en obestriddlig sanning, att det barn, som får inhämta sina första kunskaper på sitt modersmål, får ett rikare, gedignare själsliv än vad är fallet, om det får sin utbild-

ning ända från början på ett främmande språk. Ett varmt tack till lärarepersonalen och till eder, mina små, för den trevliga julfesten.

— Barnavän.

Svenska barnens i Reval söndagsskolfest firades söndagen den 23 dec. på gamla skolan och var även den på sitt sätt väl lyckad.

Den sköna julgranen i vår gamla kära kyrka, där en talrik menighet samlats till andakt, strålade under julottan så härligt som någonsin.

Den 30 dec. samlades ock en mindre krets av våra damer kring en julgran på gamla skolan, som lämnat angenäma minnen.

Om vi ännu nämna, att julgranen i kyrkan också hälsade oss välkomna på Nyårsdagen, torde det vara nog sagt om svenska julfester i Reval.

Internationell julfest.

Annandag jul hade Sjömansmissionen i Reval anordnat julfest för alla i Revals hamn befintliga sjömän i Stadsmissionshuset. Över 200 sjömän av sju nationer fyllde den rymliga salen. Kring de dukade borden lyssnade sjömännen till de anföranden som gjordes på svenska, engelska, estniska och tyska och till de solo- och körsånger, som förljuvade samvaron. Isynnerhet må nämnas vår välkända sångerska frk. Dagmar Petterssons med

Nikolaus Blees 40 år.

Den 29 dec. 1923 fyllde svenska folksekreteraren Nikolaus Blees 40 år och med anledning härav får undertecknad, utan hr. Blees samtycke och vetskap, införa några ord i "Kustbon" om denna Svenska-Estlands kulturkämpe. Född i Nuckö, Rikull, har B. efter avlagd lärarexamen i Hapsal och efter att hava fullständigt sina studier i Sverige och Finland, innehaft lärarebefattning i hemsocknen, utfört ett framgångsrikt arbete vid S. O. V:s i Estland år 1909 öppnade skola i Korkis, varit lärare och kommunalsekreterare på Nargö, kommunalsekretare på Vormsö, samt kallades i början av år 1919 till svenska folkministeriums sekreterare härstädes; sedan nämnda ministerium senare omgestaltats till folksekretariat blev hr. B. chef för detsamma, vilken ansvarsfull befattning han ännu innehar jämte lärare- och föreståndarekallet vid vår svenska skola i Reval. Det är icke blott de officiella äligandena, utan ännu mera, det sociala arbetet, som kassör och sekreterare i S. O. V. i Estland, sekreterare och vice ordförare i Svenska Folkförbundet, samt redaktör för "Kustbon", som gjort Nikolaus Blees till svenkhetens bärkraft härute. I dag gå våra varma lyckönskningar till denna vår kulturkämpe. Må det unnas honom att ännu länge, mycket länge, stå i arbetet för vårt folks framtida väl! H. Pöhl.

största bifall väl framförda jul- och fosterländska sånger.

Sjömännen uttryckte sin hjärtliga tacksamhet till H. och L. Pöhl, som anordnat festen och till alla som bidragit till densamma.

Ormsö.

Vår ö har begåvats med det mest idealiska julväder: redan „jullördagen“ började ett ymnigt

snöfall under så gott som vindstilla och så fortsatte det julen igenom. Överallt ligger den mjuka snön fotsdjup, och skogen den liknar sagan ur Tusen och en natt: allt skimrande vitt, tall och gran bågna under sin vita börda. Det talas om söderns härligheter men den måtte nog vara ett intet mot nordens snöglänsande pelarsalar. Härliga, gudomligt härliga nordiska jul!

Julottan i Ormsö kyrka förtjänar sitt lilla kapitel. Ty den kunde ej hava varit bättre lyckad. Först ditfärden i den härligaste julnatur, ensam det var oförgätligt nog. Tack vare vår gåpåare till själsörjare, strålade templet denna jul i den mest bländade ljusprakt. Ty hundratals ljusstakar hade anskaffats, svarvade av trä, och medlen till allt hade anskaffats genom energiskt kollektörande, oftast av kyrkoherden själv med häven i högsta hugg. Kanske mer än en församlingsbo förut tyckt "prästens" penningehunger vara för glupsk, men nu småmyste alla av idel belåtenhet. Det var jul.

Församlingen bereddes även en annan angenäm njutning: körsång av kyrkans egen nyfödda kör. Det var bortåt ett 30-tal sångare, om ej mer, anförda av den sakkunniga fru Klasson, kyrkoherdens egen fru. Oaktat körens korta tillvaro ljödo sångerna taktfasta och säkra.

Det bästa av allt var dock den andaktsfulla tysnaden, som på inget sätt kom att störas. Förr har det tyvärr ofta varit mindre tyst vid dylika tillfällen. Även detta förhållande får tillskrivas vår energiske själsörjare, som genom sitt manliga uppträdande förstått stävja detta för Ormsö förr så nedfattande ofog. Den, som ej närvar vid denna julotta, är uppriktigt att beklaga. Han har gått miste om något av det vackraste, våra förhallanden kunna uppvisa. —Isen över Hapsalviken, som ett tag varit farbar, mellan Nuckö-Hapsal t. o. m. med häst, gick un-

der det ihållande blidvädret alldeles upp. Först 2—3 dagar före jul kom den länge väntade kölden och sedan efter ett par dagar gick man till fots över isen till Hapsal. t. o. m. från Ormsö. Tack vare de dåliga förbindelserna med fastlandet torde dock mer än litersflaskor blivit oköpt och därigenom blev också julfriden ostörd.

Fnurra på tråden blev det med härvarande kommunalrådsvalen. Valen förrättades efter femton olika listor, varje by med egen lista. Dessutom gingo såväl de gamla som nuvarande arrendatorerna till Magnushof med egna listor. Även en „allmän lista“ med kandidater från hela ön hade uppställts. Valresultatet blev det allra rättvisaste i så måtto, att alla listorna fingo in sin man i rådet. Men så hade kretsstyrelsen, dit allt valmaterial insändes i och för stadfästning, upptäck något litet fel med valkommittens åtgöranden. Valet överklagades till fredsdomstolen i Hapsal. Två gånger har målet redan varit utlyst till behandling men till följd av isoleringen från fastlandet hava vittnena ej kunnat inställa sig och har saken uppskjutits på framtiden.

Joel Nyman.

14 Estlandssvenskar avlägga „skepparexamen.“

Den 29 december for en kommission av tre sjökaptener till Hapsal för att examinera några kustsvenska sjömän, som genomgått en kortare navigationskurs i Roslep och av vilka följande fingo rättighet att föra segelfartyg upp till 80 brutto registerton: 1) Anton Brunberg, 2) Johannes Westerman, 3) Anders Appelblom, 4) Johannes Brunberg, 5) Lars Appelblom, 6) Kristian Brunberg, 7) Anders Benholm, 8) Johan Westerby, 9) Johannes Westerby, 10) Herman Borrman, 11) Anton Wiberg, 12) Anton Dyrberg, 13) Johannes Dyrberg och 14) Alfred Westerblom.

Läraren var sjökaptenen Thomas Lindström, som omsorgsfullt förberedde sina elever. Beklagligt är dock att sådana praktiska och duktiga sjömän som t. ex. Kristian Brunberg, Lars Appelblom o. a. nöja sig med en sådan liten „Ersatz Diplom“ i stället för att absolvera en ordentlig navigationsskola och förvärva sig en fullberättigad styrmans- och sedan kaptensdiplom. Det ser så ut att våra kustsvenskar ännu äro allt för tillbakadragna och nöjda med en minimal utbildning, men om ett folks utbildning och utveckling icke skider framåt så går den bakåt och detta borde icke få ske. W. Dampf.

Nargö.

På Nargö har man nu med allvar börjat tänka på att iståndsätta det gamla skolhuset, av vilket endast väggarna äro kvar, allt annat hade ryssarna förstört. Genom kretsstyrelsens förmedling får kommunen nu övertaga huset. Huset behöver dock en så grundlig reparation, att det kommer att kosta ansevärliga summor. Innebyggarna spara dock ej på medel och möda för att få en ordentlig skola och därför äro de värda all uppmuntran och hjälp, ty samhället är litet, endast 250 personer.

En litet lotteri med kaffebjudning där på ön söndagen den 30 december inbringade omkring 9.000 Emk.

En stor högtidsdag.

För Roslep och byarna där omkring var det en verklig högtidsdag söndagen den 22 december då Rosleps stora och i allo praktiska missionshus invigdes. Byggnadsarbetet har påskyndats med all fart för att få huset färdigt till jul. Och det hade lyckats tack vare att byboarna nästan samfällt så välvilligt deltagit i arbetet och det i det allra närmaste kostansfritt. Heder åt en var, som så ädelsinnat påskyndat husets förfärdigande.

Redan kl. 9 f.m. började folket samlas, och då mötet skulle börjas var huset till trängsel fullsatt av mötesdeltagare. Efter gemensamt avsjungande av: „Hela världen förjdes Herren etc.“ och några inledningsböner, läste pastor Andersson ps. 100 samt hälsade de församlade välkommna. Så föredrog pastor Johanson från Norge ett violinsolo, varefter Rev Lees från Skottland, som gjort flera predikoresor i dessa trakter, vilken också ekonomiskt understött husets tillkomst, höll ett gripande, väckande och allvarsmättat föredrag.

Det egentliga invigningstalet hölls därefter av pastor Andersson från Stockholm, varefter de församlade stående med bön invigde huset till sitt helgade ändamål. Sedan ännu en sång spelats och sjungits, höll pastor Johanson ett kort föredrag, och så var förmiddagens högtid avslutad. Kl. 3 e. m. fortsattes mötet med predikan av samme talare omväxlande med sång och musik, dels av den omförmälde skicklige violspelaren pastor Johanson, dels av en från olika byar särskilt för högtiden samlad strängförening.

Under eftermiddagens möte redogjordes för husets tillkomst och arbetets fortgång samt den närvarande skulden, till vars avbetalning dagens smmanskott inbringade 5.330 Emk. Ett hjärtevarmt tack till alla som välvilligt deltagit i husets förfärdigande, tolkades av pastor Andersson.

Mäktigt och gripande brusade till sist „Guds ord och löfte skall bestå etc.“, varvid mångas ögon tårades. En var deltagare kände förvisso att man haft en högtidsdag, som sent skall glömmas, skrives till oss.

Gåvor till folkhögskolan.

Genom kapten L. A. Wulff, Stockholm, som tidigare bl. a. sänt jultidningar, vilka blivit lästa i alla estlandssvenska hem, har folkhögskolan på Brikas nu erhål-

lit 30 st. nya järnsängar jämte 30 st. madrassvar samt 1 st. säck, underkläder, av H. Maj:t Drottningen för behövande lärjungar. Vidare har genom Kapten W. 30 par lakan för de nya sängarna sänts skolan.

För dessa värdefulla gåvor frambäres härmed skolans varma tack.

Julpaket

med rara julsaker har sänts till Korkis av lärare Karl Werner och ingen. Laurell, Malmö.

Hjärtligt tack!

Pastor C. H. Andersson

från Stockholm, som på egen sold omkring 5 månader vistats här i svenska Estland och nästan dagligen predikat samt hållit nykterhetsföredrag, enligt vad man meddelar oss, avreste d. 29 december till Sverige.

Pastor A. var bl. a. också en flitig medarbetare i Kustbon och hyste intresse för våra kultursträvanden. Vi äro tacksamma för alla bidrag och införa gärna även framdeles sådant som vi finna av intresse för våra läsare.

Återblick på år 1923.

Det gångna året har i många avseenden varit händelserikt för Estland.

Den 17—19 febr. skedde allmän omröstning angående religionsundervisningen i folkskolan och då sade folket med $\frac{3}{4}$ majoritet att det ville behålla religionen i skolan som frivilligt ämne.

Sångfesten, som avhölls den 30 juni — 2 juli och räknade över 12.000 medverkare, som kommo från landets avlägsnaste delar, verkade storslaget och kan anses som det fria Estlands första stora allmänna och vällyckade fosterländska fest.

(Forts. nästa nr.)

Kretsradswalen. Tabell över valresultaten i kommunen Rikholtz.

Valkrets	Antalet röstberättigade	Röstade	N _e 1	N _e 2	N _e 3	N _e 4	N _e 5	N _e 6	N _e 7	N _e 8	N _e 9	N _e 10	N _e 11	N _e 12	N _e 13	N _e 14	N _e 15
Höbring	241	210	—	1	11	2	1	185	2	1	—	2	—	—	4	—	1
Rikull	123	78	1	2	7	1	—	59	6	—	—	—	—	—	2	—	—
Bergsby	445	224	5	3	5	—	1	200	2	—	—	3	—	—	1	—	—
Odinsholm	63	60	—	1	—	—	—	59	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	872	572	6	7	23	3	2	503	10	1	—	5	—	—	7	—	1

Svensk-Finska St. Mikael's

Församlings röstberättigade medlemmar sammankallas till

allmän stämman

söndagen den 13 januari 1924, kl. 12.

- Dagordning: 1) val av 5 kyrkorädsmedlemmar och kandidater.
 2) kassaredovisning för år 1923.
 3) budgetuppställning för år 1924.

Utdrag ur kyrkolagen:

§ 2. 1 den av församlingsmedlemmar sammansatta allmänna stämman äga alla av båda könen konfirmerade medlemmar, som fyllt 20 år, minst ett år stått i församlingens kyrkobok, ordentligt erlagt sina utskylder till församlingen och som icke berövats valrätten genom de lokala självstyrelse-institutionerna, med rösträtt deltaga.

§ 7. Församlingens röstberättigade medlemmar kunna även själva uppställa kandidater, som svara mot fordringarna i § 8. Ett dylikt skriftligt förslag till styrelsen måste vara försett med 10 underskrifter och inlämnas icke senare än en vecka före valen.

§ 8. Passiv valrätt äger varje församlingsmedlem, som svarar mot de i § 2 nämnda fordringarna och fyllt 25 år.

Å kyrkorådets vägnar:

H. Pöhl,
ordförande.

D. Pettersson,
Sekreterare.

Dr. Lydia Riesenkauff-Lindström

läkare för lung- och
invärtes sjukdomar.

Mottagning dagligen 12—1, 4—5

Lergatan 16 (Saue tän. 16).

HAPSAL.

Du gagnar svenskhetens sak om du
prenumererar på **Kustbon**.
Prenumerera själv och uppmana
även alla andra att göra det.

Svenska Odlingens Vänners
styrelse sammankallas härmed till

styrelsemöte

i Reval på Riddaregatau 3 tors-
dagen den 24 januari kl. 7 e. m.

Dagordning:

1. Tiden och platsen för årsmötet,
2. Budgetförslag för 1924 m. m.
3. Löpande frågor.

H. Pöhl
ordförande.